

(Политика, 30.11.2008)

Опет су се у Србији згуснули догађаји: гасни аранжман са Русијом, доношење буџета, распоређивање Еулекса на Косову и Метохији, размирице у владајућој коалицији, најави Томислава Николића да може да подржи владу... То је сасвим довољно разлога за разговор са председником Србије Борисом Тадићем који је у петак примио трочлану екипу „Политике“ у којој су били Драган Бујошевић, главни уредник, Драган Јањић, заменик главног уредника, и Миша Бркић, уредник економске рубрике.

Под утиском глобалне економске кризе обични људи често се питају да ли ће се поновити '93. година и хиперинфлација. Стиче се утисак да је власт у Србији доста млако реаговала на последице глобалне кризе?

Нико данас још не може да израчуна све негативне ефекте кризе на националну економију. Можемо сада предвиђати са мањом или већом вероватноћом те ефекте и због тога до данас, нити ја као председник, ни премијер, нисмо изашли у јавност и рекли ово је наша економска и финансијска реалност. Врло брзо, чим будемо имали, са већом вероватноћом, израчунате ефекте изаћи ћемо у јавност.

Расправа о буџету и сам буџет је темељно и централно питање економских мера којима реагујемо на светску финансијску кризу. Због тога кажемо врло јасно да ће буџет бити стабилизујући, да ће бити такав да смањује јавну потрошњу. Истовремено, буџет мора да обезбеди развој у оним економским областима које су биле запуштене у прошлости, без којих објективно нема нити добијања нових инвеститора, нити отварања нових радних места, раста животног стандарда и јачања наше економије. Као што је, на пример, изградња инфраструктуре са којом ми каснимо деценијама.

Што се тиче наших коначних одговора на светску финансијску кризу, они морају да

укључе неколико тачака. Прво, да се грађанима објасни каква је реална ситуација и да им се каже на шта могу да рачунају. Друго, да се истовремено пројектује и примењује систем мера монетарне и фискалне политике. И треће, да се кроз пројекцију буџета и помоћ привреди обезбеди максимум одрживих радних места и развој економије, јер би најпогубнија последица глобалне финансијске кризе била да Србија уђе у рецесију. То мора на сваки начин да се спречи.

У јавности се чује да поводом буџета нема сагласности коалиционих партнера?

Постоји дискусија, али постоји сагласност око начина на који се формира буџет. Привремено финансирање уопште није политичко решење. Држава која је на привременом финансирању не шаље добру поруку потенцијалним инвеститорима. Нама требају данас инвестиције уз све мере рестриктивне финансијске политике и инвестиције у развој.

Из пословних кругова стижу примедбе да их политичари нису позвали на договор и указују на пример Хрватске у којој је влада одвојила две милијарде евра у фонд помоћи привреди?

Тај разговор са привредницима је већ једним делом обављен и биће настављен. Морамо да добијемо мишљење оних људи који производе, економских и финансијских експерата, затим стручњака за спољну политику и безбедност.

Значи, 2009. година је година посебног значаја. То је година у којој морамо да одговоримо на светску финансијску кризу, морамо да приступимо реструктурирању, односно смањивању трошкова државе, да је учинимо рационалнијом и мање скупом за нашу економију и за наше грађане. То је година у којој морамо да успоставимо нове вредности, у којој морамо да усвајамо многе нове законе у складу са стратегијом прикључења ЕУ и морамо да поспешимо рад у парламенту.

Да ли је Србија у преговорима са руском страном добила гаранције да ће „Јужни ток” као магистрални гасовод бити изграђен преко њене територије?

Ми без финансијских и правних гаранција о изградњи магистралног гасовода „Јужни ток” не можемо приступити реализацији читавог аранжмана. То је више него очигледно и због тога што тако гласи одлука Скупштине Србије којом је ратификован тај основни споразум.

Није ли препуштање нафтног и гасног сектора другој држави, односно компанији, ризично са становишта енергетске безбедности?

Било би ризично када би део пакета била и Електропривреда Србије. Електропривреда јесте стуб српске економије и морамо направити пажљиве анализе и стратегију развоја. Сматрам да би било веома погрешно када би Србија приступила приватизацији Електропривреде Србије у ситуацији када постојеће стање није задовољавајуће.

Може ли председник Србије да пошаље јавну поруку да менаџери у државним компанијама треба да имају велике плате?

Не постоје добра предузећа која воде људи који имају мале плате. Добра предузећа воде људи који имају велике плате. Онај ко има велику плату, а не даје резултат, мора да буде замењен. У јавним предузећима у којима се заступа јавни интерес мора да постоји и контрола. То значи да директор мора да има велику плату али не може сам да је одређује, као да је то његова приватна фирма. Он мора да поштује принципе које је влада договорила. С друге стране, не постоји ниједан разлог да чланови управних одбора у буџетираним предузећима имају велике плате, поготову ако су политички именовани. Улога управног одбора јесте да контролише менаџмент да ли ради правилно заступајући јавни интерес.

Ова дебата о одговорности мора да буде рационална и не сме да се претвара у јавни линч.

Да ли мислите да се са овим што се десило у УН Србија у пуном капацитету вратила у игру на међународном плану када је реч о Косову и Метохији и како у том светлу оцењујете тврдње дела опозиције да је прихватање Еулекса равно признавању независног Косова?

Ми ни за један сантиметар нисмо одступили од државне политике која подразумева очување интегритета земље, поштовање Резолуције 1244 и боравак било које цивилне или војне мисије на Косову одлуком Савета безбедности УН. Истовремено, Резолуција 1244 је још једном потврђена у извештају генералног секретара Бан Ки Муна.

Подсећам да критике изричу они људи који су ме пре четири године оптуживали да кријем имена убица Зорана Ђинђића. Па су ти исти људи у судском процесу после тих бестијалних оптужби рекли да су то радили само из разлога политичке кампање. Ти исти људи, те исте странке, говорили су да смо признали независност Косова и потписивањем Уговора о стабилизацији и придруживању. То је било пре само неколико месеци. А ако смо тада признали независност Косова и Метохије, зашто је онда свет преговарао са Србијом око шест тачака, зашто је Србија, која је по опозицији признала независност Косова, уопште била незаобилазан фактор у овим преговорима? Јасно је да су тада говорили неистину, обмањивали грађане и уносили страховање да је стварно неко тајно признао независност Косова. Исте лажи понављају се и сада.

Наша државна политика је активна и не одступа од темељних принципа који су дефинисани у свим претходним годинама када је у питању очување интегритета земље. Због тога данас Србију више нико не може да оптужи да је опструирала међународни политички процес везан за Косово и Метохију. Нико Србију не може да оптужи да је фактор нестабилности у региону, а нико Србији у свету не може да каже да је у било ком моменту одустала од свог интегритета на Косову и Метохији. То није рекао ни Бан Ки Мун, то не каже ни председничко саопштење ЕУ, то неће рећи ни одлука Савета министара ЕУ, а то не кажем ни ја у својој поруци и УН и ЕУ.

Активна политика, данас је то видљиво сваком грађанину Србије, имала је две етапе. Прва је била наша иницијатива за саветодавним мишљењем Међународног суда правде и представља важну дипломатску победу на Генералној скупштини УН када је та резолуција прошла. И друга је била да се, кроз договор са представницима УН и генералног секретара Бан Ки Муна око шест тачака које су витално питање опстанка Србије на Косову и Метохији и будућности наших грађана на Косову, створе могућности и за размештање мисије Еулекс на Косову по принципима, стандардима унутар оквира Резолуције 1244 и статусне неутралности те мисије којом се поништава Ахтисаријев план. То су два корака, две важне тачке наше спољне политике у одбрани интегритета Србије на Косову и Метохији.

Како ће се одлуке Савета безбедности одразити на европску перспективу Србије?

Мислим да пре годину дана нико није могао ни замислити да ћемо успети да пронађемо путању која нас води према европским интеграцијама и очувању нашег капацитета за одбрану Косова и Метохије. Када сам рекао на изборима да је наша политика и Косово и ЕУ, управо сам на ово мислио. Али, ми тада нисмо могли да излазимо у јавност са свим мерама које смо намеравали да спроведемо зато што у политици не можете баш унапред открити шта ћете да предузмете. Веома сам задовољан да смо на крају једног политичког циклуса који је започет почетком прошле године. Данас, на крају 2008, успели смо да реализујемо замишљено. Мислим да је то објективно један велики политички успех Србије.

У Приштини се одлука Савета безбедности доживљава као административна подела Косова и Метохије. Да ли мислите да Србија уопште треба да буде заинтересована за ту опцију?

Упркос томе што одлука СБ УН подразумева два режима управе, у подручјима са српском већином и онима са албанском, за Србију подела није тема и то уопште није на дневном реду. Они који говоре о подели тако да северно Косово остане Србији, а све остало Албанцима, као да не увиђају да највећи део српског становништва живи у централним и јужним крајевима Косова. И да наше највеће културне светиње јесу у централним и јужним крајевима Косова. Толико пута смо свима рекли: Србија жели решење које је компромисно и прихватљиво за обе стране, и да неће прихватити решење по коме једна страна, албанска, добија све а српска страна губи све. Политика коју водимо учвршћује нас на путу европских интеграција, при чему не одустајемо од одбране интегритета земље, нити у једном међународном форуму, од ЕУ до УН. То повећава шансе Србије да се после одлуке Међународног суда правде, за коју верујемо да ће бити у корист Србије, поново вратимо за преговарачки сто и редефинишемо будуће питање статуса Косова, у доброј намери и не угрожавајући никога.

Очигледно да ово све што говорите значи да ће Србија морати да разговара са Албанцима са Косова. Да ли сте уопште имали неке разговоре са њима?

Мислим да пре или касније ми морамо да седнемо и разговарамо са легитимним представницима Албанаца са Косова. Ми желимо да са Албанцима пронађемо решење, јер немамо са ким другим да га пронађемо. И због тога сви они који су противници било каквих разговора са албанским представницима на Косову и Метохији морају да понуде и логички одговор: а ко ће онда да реши тај проблем ако не Срби и Албанци који живе на Косову. Они међународни фактори који непрестано понављају да је питање независности Косова свршена ствар, у ствари веома добро знају да ће Албанци кад-тад

морати да са нама седну и пронађу одрживо и компромисно решење будућег статуса Покрајине.

Српска напредна странка је од свих опозиционих странака показала највеће разумевање за одлуку СБ. То се уклапа у представу о посебним односима између СНС и ДС чији сте Ви председник?

Не постоји никакав посебан однос. Од стране Српске напредне странке видим да и даље заступа беспошtedну критику владе што је у крајњем случају и улога опозиције, али с друге стране видим макар уздржаност док се не упозна са свим елементима једне политике. Ако је то део политичког настојања да се формира снажна опозиција која има другачији политички карактер од постојеће владајуће позиције која је социјал-демократски оријентисана, онда је то, мислим, допринос стабилности српске државе. Србија не може да постоји без опозиције. Опозиција која мисли да треба да критикује Владу Србије уз мањак аргумената и уз вишак воље да настави злоупотребу реалних националних и државних проблема земље, она опозиција која зна само да понавља једну те исту лаж о наводном признању независности Косова, неефикасна је и стално губи подршку грађана. И само чини штету држави Србији.

Да ли Ваша странка чињеницом да може да уђе у коалицију са Српском напредном странком на локалном нивоу шаље поруку да је таква коалиција могућа и на републичком нивоу?

Демократска странка ће на локалном нивоу правити коалиције које ће бити у интересу грађана, са оним странкама које на нивоу државне политике прихватају елементарне принципе и вредности. Српска напредна странка је направила својим формирањем један политички искорак и ДС је констатовала ту чињеницу. Дакле, данас само СРС није прихватљив партнер ДС на локалном нивоу. Ако ДСС настави са овом екстремистичком политиком обмањивања грађана, можда ће и та странка постати неприхватљив партнер на локалном нивоу. Волео бих да се то не деси.

Није ли на неки начин Томислав Николић „батина” у Вашим рукама када је реч о неким Вашим коалиционим партнерима?

Они који мисле да је могуће да ја манипулишем Томиславом Николићем, или он мноме, веома се варају. Николић је освојио два милиона гласова, а политика коју ја заступам је такође освојила преко два милиона гласова, управо због тога што смо показали да нама није баш тако лако манипулисати. Господин Николић остаје мој најзначајнији ривал у српској политици. Комуникација између мене и њега постоји, али та комуникација није у смислу договора око било чега осим у смислу разјашњења приступа и покушаја да се пронађу најбоља решења за државу Србију. При томе је потпуно јасно дефинисана различита политика његове странке у односу на моју, односно на политику Демократске странке. И то нас води ка стабилности. Морам да вас подсетим да када су стари Караманлис и Андреас Папандреу изашли као политичари из диктатуре коју су водили грчки пуковници они су дефинисали да воде различите политике, да имају различите идеологије и да ће оштро критиковати један другог за оно што сматрају погрешним, али да је важно за Грчку да се успостави политика на принципима који бране национални интерес. И да је то решење дугорочно пресудно за стабилност Грчке. Због тога је Грчка данас уважена чланица ЕУ и инвестира у Србију скоро две милијарде евра, уместо да буде обрнуто.

Мислите да је политика Томислава Николића политика уласка Србије у ЕУ?

Само констатујем да је он сам, на оснивачкој конференцији СНС, дефинисао као једно од начела, поред одбране интегритета на Косову и Метохији, улазак у ЕУ као други стратешки циљ.

По овоме што смо видели последњих дана чини се да нисте задовољни са Г17.

То је погрешна перцепција. Имам веома добру сарадњу са Млађаном Динкићем и имам изузетно разумевање по стратешким циљевима за државу Србију. Не постоји никакав спор између Г17 и ДС.

Око случаја директора јавних предузећа, подсећам вас да је и Млађан Динкић тражио да се ту уведу мере које су рационалне и да поменути директори треба да врате бонусе које су неоправдано узели. Имамо потпуну сагласност око тога да јавна предузећа која су од највећег државног интереса не могу водити људи који ће имати мале плате. Морају имати плате које квалитетом свог рада завређују на тржишту радне снаге. Слажемо се, дакле, око чињенице да нам није потребна уравниловка већ контрола која ће спречавати злоупотребе.